

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

לפני כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא

התובעים

1. פלוני (קטין)
2. פלונית
3. פלוני

ע"י ב"כ עו"ד XXXX XXXX

נגד

הנתבעים

1. XXXX XXXX
2. XXXX חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד XXXX XXXX ועו"ד XXXX XXXX

פסק דין

- 1
- 2
- 3 מונחת לפני תביעה לפיצויים לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (1)
- 4 (להלן: "חוק הפיצויים"), בעטיה של תאונת דרכים אשר אירעה לתובע 1 (להלן: "התובע") ביום 20.12.2006, ובה הוא נפגע בהיותו הולך רגל, מרכב שהיה נהוג על-ידי
- 5 הנתבע 1 (להלן: "התאונה"). במועד התאונה, ביטחה הנתבעת 2 (להלן: "הנתבעת") את
- 6 הרכב האמור בביטוח חובה.
- 7
- 8
- 9 התובע קטין, יליד חודש אוקטובר 2002. הוא בן 17 שנים ו-10 חודשים כיום, ובעת
- 10 התאונה, הוא היה כבן 4 שנים. התובעים 2-3 הם הוריו (להלן בהתאמה: "האם" ו-"האב").
- 11
- 12 הצדדים חלוקים ביניהם, בעיקר, בשאלת גובה הנזק. (3)
- 13

תמצית טענות הצדדים

- 14
- 15
- 16 התובעים טוענים בין השאר, כי ביום התאונה, נפגע התובע קשות בגופו ופונָה תחילה (4)
- 17 למחלקת טיפול נמרץ בבית החולים. נוכח פגיעה רב מערכתית קשה ואיבוד הכרה, ומאחר

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

- 1 שהוא סבל מפגיעות בראש, באגן וברגליים, התובע אושפז במשך 6 ימים במחלקה
2 לכירורגיית ילדים ושוחרר לביתו תוך המלצה למנוחה, לנטילת משככי כאבים ולהמשך
3 מעקב רפואי.
4
- (5) 5 התובעים טוענים, כי כתוצאה מהתאונה והחבלה בראש, רמת ההכרה שלו הייתה בדרגה
6 של 14-13 והודגמו נפיחות במצח, באוזן ובאפרכסת משמאל. התובע עבר אינטובציה
7 לצורך בדיקת CT שבה הודגמו המטומה אפידורלית בראש וקונטוזיה דימומית מצד שמאל.
8 כמו כן, הודגמו שברים בעצמות האגן והמטומה בשלפוחית השתן. כתוצאה מהתאונה, סבל
9 התובע מכאבים ומטווח תנועה מוגבל בגפיים ובאגן. בנוסף, הוא סבל מנפיחות בקרסול
10 ימין, ובבדיקת מיפוי עצמות הודגם ממצא שמתאים לשבר, אשר לא אובחן בהתחלה.
11
- (6) 12 לטענת התובעים, התובע סבל מכאבי ראש לאחר התאונה, מחרדות ומסיוטי לילה, אשר היו
13 מלווים בבכי ובצעקות. התובע חזר גם להרטיב בלילות. בהמשך, הופיעו אצל התובע קשיי
14 קשב וריכוז והוא החל ליטול ריטלין. כמו כן, נוכח החבלה בראש, חלה ירידה בשמיעה
15 אצל התובע והוא החל לסבול מדלקות אוזניים חוזרות ונשנות, שבעקבותיהן, עבר ביום
16 12.3.2009 ניתוח כפתורים והסרת אדנואידים. למרות הניתוח האמור, לא חל שיפור
17 בשמיעתו ובדיקות חוזרות הדגימו ירידה בשמיעה.
18
- (7) 19 הנתבעים לעומת זאת, מכחישים את מרבית טענות התובעים וטוענים בין השאר, כי אין כל
20 עדות בחומר הראיות לכך שהתובע סבל מחוסר הכרה עקב התאונה. בכל אופן, כך לטענתם,
21 נתוני התחלואה הקיימים אצל התובע כיום, בפרט, הפרעות הקשב והריכוז מהן הוא סובל,
22 התפתחו על רקע גנטי ונסיבות החיים הקשות אותן חווה בילדותו. עם זאת, ככל שקיימת
23 השפעה כלשהי של התאונה על מצבו הרפואי של התובע, הרי היא מזערית. נסיבות חייו
24 הובילו אותו למצבו כיום, לנזקיו ולחוסר יכולתו להשתלב בחברה בצורה מיטבית לאורך
25 זמן.
26
- (8) 27 בנוסף, טוענים הנתבעים כי חרף היות התובע בן 17 כיום, הוא לא הגיש תצהיר ולא התייצב
28 למתן עדות, ולכן יש לזקוף את האמור לחובת התובעים בהיבט הראייתי. הימנעות התביעה
29 מלהעיד את התובע הקטין אשר היה יכול לשפוך אור על מצבו הרפואי והתפקודי, יש בה
30 כדי להוביל למסקנה שהוא חווה נסיבות חיים קשות.
31

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

ראיות הצדדים

(9) מטעם התובעים הוגש תצהיר עדות ראשית של האב בלבד, שהעיד במשפט. מטעם הנתבעים הוגש תיקו הרפואי של התובע, תיקו במשרד החינוך ותיקו בלשכת הרווחה.

דיון והכרעה

(10) לאחר שעיינתי במכלול החומר הקיים בתיק, שמעתי את עדויות האב והמומחה הרפואי מטעם בית המשפט בתחום הנזירולוגיה (להלן: "המומחה" או "הנזירולוג") והתרשמתי מהן, וכן לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים, הגעתי לכלל דעה כי אומדן נזקי התובע ייקבע כפי שיפורט בהמשך.

(11) לבחינת מצבו הרפואי של התובע, מינה בית המשפט (ביום 3.1.2016 וביום 22.1.2017) שלושה מומחים רפואיים מטעמו: בתחום האורתופדיה, בתחום אף-אוזן-גרון (אא"ג) ובתחום הנזירולוגיה.

בתחום האורתופדיה

(12) בית המשפט מינה את ד"ר א' לבל כמומחה רפואי מטעמו בתחום האורתופדיה. המומחה בדק את התובע ביום 26.2.2017 ונתן את חוות דעתו הרפואית ביום 30.1.2018.

(13) לפי חוות הדעת, בעת בדיקתו, התלונן התובע לפני המומחה בגין כאבים באגן בשני הצדדים, שיורדים עד הברכיים, וגם התלונן בגין כאבים בגב ובעורף.

(14) לאחר עיון בחומר הרפואי שהוצג לו ולאחר בדיקת התובע, מצא המומחה כי התובע נפגע בגיל מוקדם מאוד וסבל משבר באגן. בשל גילו הצעיר, עבר האגן תיקון מבני כמעט מלא ונותר עם עיוות קל מאוד, ללא פגיעה במפרקי הירכיים או המפרקים הסקרו-איליאקליים. בהעדר תלונות על הגב או הצוואר במהלך התקופה הארוכה שחלפה ממועד חבלתו, מייחס המומחה רק את חבלת האגן לתאונה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

1 לאור ממצאי הדימות, לתובע נגרמה נכות תפקודית מזערית. המומחה העמיד את שיעור
2 הנכות של התובע, ובהעדר פירוט יתר בסעיף הרלבנטי, על 1% לפי סעיף 46 בתוספת
3 שבתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן:
4 "תקנות המל"ל"). אשר לנכות הזמנית, המומחה העריך כי התובע סבל מנכות זמנית
5 בשיעור 50% למשך 3 חודשים. בכל אופן, לדידו של המומחה, לא נדרשים טיפולים
6 עתידיים כלשהם לתובע.

7
8 (16) האורתופד לא נתבקש על-ידי מי מהצדדים להיחקר במשפט בעניין חוות דעתו.

תחום אא"ג

9
10
11
12 (17) בתחום הנדון, מינה בית המשפט מטעמו את ד"ר י' גורביץ. המומחה, לאחר שבדק את
13 התובע ביום 2.3.2017, נתן את חוות דעתו ביום 5.3.2017.

14
15 (18) לפני המומחה, התלונן התובע - בנוכחות אביו - כי הוא סובל מהפרשות מוגלה מאוזן
16 שמאלית שמריחות רע, דבר אשר מפריע לו מבחינה חברתית כי חבריו מעירים לו על כך.
17 כמו כן, הוא התלונן כי אינו שומע באוזן זאת.

18
19 (19) לאחר שבדק את התובע, עיין בממצאי הבדיקות שלו וגם בחומר שהוצג לעיונו, ציין
20 המומחה בחוות דעתו, כי אמנם נמצא ליקוי הולכתי קל, אך השמיעה תקינה. לדבריו,
21 הממצאים של האוזניים הם ממצאים תחלואתיים גרידא. מדובר במחלת אוזניים שכיחה
22 ביותר בגיל זה, שמתבטאת בדלקות אוזן תיכונה, בהימצאות נוזלים, בליקוי שמיעה
23 הולכתי, והגדלה של האדנואידים שיכולים להסביר את נתוני התחלואה. עוד ציין המומחה,
24 כי גם הטיפול שניתן לתובע, בעיקר, ניתוח הכנסת כפתורים וכריתת האדנואידים, הוא
25 הטיפול הנכון לתחלואה נפוצה זו. המומחה שלל כל אפשרות לפיה טראומה לאוזניים
26 תגרום לתחלואה זו. בכל אופן, בבדיקת התובע, לא נראתה כל מחלה באוזן שמאל, ובאוזן
27 ימין עדיין קיים הכפתור, וגם היא תקינה. המומחה סיכם את חוות דעתו, בין היתר, במסקנה
28 לפיה: "כיום האוזניים תקינות, השמיעה תקינה".

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

(20) בשולי הדיון שבחוות הדעת, מצא המומחה לציין כי במהלך בדיקת התובע בנוכחות אביו, אירע מאורע חריג, וכפי שנכתב:

"אביו של הילד דרש ממני בתקיפות לתת טיפול רפואי לילד, לתת עצות רפואיות או הפניות לבדיקות נוספות מאחר ו"הגענו בכדי לקבל טיפול, לא מעניין אותי בית משפט". גם אחרי שהסברתי את מהות הביקור אצלי וחזרתי על הסבר זה מספר פעמים לא נחה דעתו, טען שאני מזלזל בילד ולא עושה את עבודתי - ויצא תוך טריקת דלת. להבהיר: אירוע זה לא שינה ולא השפיע כלל על הכנת חווה"ד שבוצעה ע"פ קריטריונים מקצועיים בלבד" (ההדגשות בקו תחתון במקור)

(21) גם מומחה זה, לא נתבקש על-ידי מי מהצדדים להיחקר במשפט בעניין חוות דעתו.

תחום נירולוגיית ילדים

(22) בתחום דנן, מינה בית המשפט את ד"ר ע' ארן כמומחה מטעמו. לאחר שבדק את התובע ביום 4.2.2016, נתן את חוות דעתו הרפואית ביום 29.8.2016.

(23) בבדיקתו, הציג התובע מספר בעיות. ראשית: הפרעות קשב וריכוז. לדבריו, התובע לומד בכיתה קטנה במסגרת החינוך המיוחד. יש לו הפרעת קשב שגורמת ירידה בהישגיו הלימודיים אשר עלולה להשפיע על בחירת המקצוע שלו ומצבו התעסוקתי בעתיד. שנית: קשיים רגשיים-הימנעוטיים, לפיהם התובע לא אוהב להיות לבדו בחדר בפנימייה ומשתדל להימנע מכך. פרט לכך, או לו פחדים או חרדות אחרים. הוא ישן היטב בלילות ואין לו חלומות שקשורים לתאונה, אין זיכרונות חודרניים, ואף שלל שהוא סובל מכאבי ראש או סחרחורות.

(24) לאחר שעניין בחומר הרפואי שהונח לפניו ובדק את התובע, ציין המומחה בחוות דעתו, כי כתוצאה מהתאונה, נגרם לתובע דימום אפידוראלי וקונטוזיה מוחית, שמעידים על חבלת ראש משמעותית. התובע סובל מקשיים הימנעוטיים רגשיים, כגון פחד מהישארות לבד, עובדה שיכולה לגרום להופעת דיכאון או חרדה ולפגוע באיכות חייו. התובע סובל גם מקשיי קשב וריכוז בדרגת חומרה בינונית, אשר עלולים לפגוע בעתידו התעסוקתי. עקב קשיי הקשב והריכוז, התובע לומד בכיתה חינוך מיוחד בפנימייה. לפיכך, סבור המומחה כי

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

- 1 התובע זקוק להמשך טיפול פסיכותרפי, ויש צורך במעקב של רופא מומחה בהפרעות קשב
2 וריכוז במקביל לטיפול הפסיכותרפי.
3
- 4 המומחה עמד בחוות דעתו על כך שלתובע הייתה נטייה גנטית להפרעת קשב וריכוז (אחיו (25
5 החורג אף הוא סובל מאותה הפרעה), וכי מצבו הרגשי נכון להיום קשור גם למצב המתמשך
6 בביתו ולפרידת ההורים בשנת 2009, שהתרחשה 3 שנים לאחר התאונה ואשר גם הביאה
7 למערכת יחסים לא קלה בינו לבין כל אחד מהוריו.
8
- 9 המומחה העמיד את שיעור נכותו הצמיתה של התובע על 20% בגין (ADHD) לפי סעיף (26
10 32א(2) בתקנות המל"ל, כאשר רק חלקה של הנכות האמורה ניתן לייחס לתאונה. לדברי
11 המומחה בחוות הדעת: "להערכתי ניתן לקבוע בהסתברות גבוהה מאוד (ודאי למעלה
12 מ-51%) כי הנכות הנוכחית של [..התובע..] (אותה הערכתי ב-20%) אינה נובעת רק
13 מהתאונה והייתה קיימת באופן קל יותר...גם ללא התאונה", וכי התאונה החמירה את
14 הנכות והעמידה אותה על 20%. לפי חוות הדעת, מבחינה רפואית, קשה מאוד לקבוע את
15 חלקם היחסי של הגורם הגנטי וגורמים סביבתיים שונים בקביעת הביטוי הקליני אצל אדם
16 מסוים. עם זאת, יש לחלק את דרגת הנכות לזו שהייתה לפני התאונה וזו שהופיעה אחריה.
17 המומחה מעריך כי הנכות המיוחסת לתאונה היא בשיעור 10%.
18
- 19 לבקשת התובע, הנוירולוג העיד בבית המשפט, נשאל הן על-ידי בא-כוח התובעים, הן על-
20 ידי באת-כוח הנתבעים הן על-ידי בית המשפט. המומחה נותר איתן בעמדתו, ולדבריו,
21 הערכתו אף מיטיבה עם התובע.
22
- 23 התובעים אשר חולקים כאמור על קביעת המומחה, סבורים כי יש לקבוע כי אף שאדם סובל (28
24 ממספר גורמי סיכון להתפתחות קשיי קשב וריכוז, במקרה דנן מדובר ב-"גולגולת דקה"
25 ולכן יש לייחס את מלוא הנכות בשיעור של 20% לתאונה. בתקופה מלפני התאונה, אין
26 בחומר הרפואי הרלבנטי בעניינו של התובע כל ביטוי קליני או אחר לקשיי הקשב והריכוז.
27 בכל אופן, גם לגישת המומחה, חבלת ראש משמעותית, כפי שנגרמה לתובע עקב התאונה,
28 יכולה לגרום לקשיי קשב וריכוז. על כן, בהינתן גילו הצעיר מאוד של התובע בעת פגיעתו
29 (בן 4 שנים בלבד), אף שקיים גורם סיכון גנטי, נראה שהאימפקט של התאונה על הופעת

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

קשיי הקשב והריכוז, יותר גבוה, ובכל מקרה לא נראה כי ניתן לערוך חלוקה מתמטית בין אימפקט זה (שהוא גבוה בעוצמתו) לבין גורמי סיכון אחרים.

(29) עוד לטענת התובעים, נטייתו הגנטית של התובע להופעת קשיי קשב וריכוז, כמו גם גורם הסיכון בדבר הקושי המשפחתי, היו חבויים וייתכן שאלמלא התאונה, כלל לא היו מתפרצים. לעומת זאת, חבלת הראש המשמעותית, כמו גם הגיל הרך בו נפגע התובע בתאונה, מובילים למסקנה - כך לדידם של התובעים - לפיה יש לקבוע, כי מכוח דוקטרינת ה"גולגולת הדקה" על הנתבעים לשאת במלוא הנזק הסופי ולייחס את כל הנכות שנקבעה בשיעור 20% בגין קשיי הקשב והריכוז, לתאונה.

(30) הנתבעים טוענים מנגד, כי אין להחיל במקרה דנן את דוקטרינת ה"גולגולת הדקה" מאחר ומדובר בפגם ידוע והתאונה רק החמירה אותו. כפי שעולה מהידע התורשתי והמשפחתי שברשותם, קשיי הקשב היו ידועים מראש ולא נבעו כתוצאה מהתאונה, אלא התאונה, לכל היותר, מהווה החמרה של מצב קיים. לגישת הנתבעים, ייתכן וכי יש לייחס את כל הנכות בגין קשב וריכוז לנטייתו המשפחתית-הגנטית של התובע, אשר אינה קשורה לתאונה. קשיי הקשב דווקא הם אלו אשר עלולים לגרום לחבלות ראש ולא להיפך. שכן, ילדים עם קשיי קשב ייטו יותר להציב את עצמם בסיטואציות מסוכנות כמו למשל התפרצות לכביש, כפי שהתרחש בתאונה דנן.

(31) עוד לטענת הנתבעים, גם מצבו הרגשי של התובע קשור למצב מתמשך בבית ולפרידת ההורים שהתרחשה סביב זמן התאונה וסביר שהוחמרה בעקבותיה. הנתבעים טוענים כי יש גם לתת את הדעת לכך שתיק הרווחה בעניינו של התובע לא עמד בפני המומחה ואשר היה יכול להשפיע על הקבוע בחוות הדעת. בשעה שהתגלו נסיבות חייו הקשות של התובע אשר חי בבית שחוות אירועי אלימות, היה חשוף לילדות קשה, שני אחיו סובלים מהפרעות קשב וריכוז, יש מקום לייחס השפעה קטנה ביותר של התאונה על מצבו של התובע כיום. בכל אופן, עוצמת התסמינים היא קלה-בינונית וניתנת לשיפור על-ידי טיפול פסיכותרפי וטיפול תרופתי שמתאים לבעיות קשב. הנתבעים סבורים כי נכותו של התובע הנובעת מהתאונה בתחום הרפואי דנן, אינה עולה על 5%.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

- 1 לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, בחנתי את חוות הדעת והתרשמתי מעדות המומחה, לא
2 מצאתי כל טעם ענייני מדוע לסטות ממסקנתו הרפואית.
3
- 4 מומחה מקצועי שמונה על-ידי בית המשפט על מנת לחוות את דעתו בשאלה מקצועית (32)
5 שבתחום מומחיותו, הוא מהווה את זרועו הארוכה של בית המשפט. מומחה כאמור מוחזק
6 כגורם אובייקטיבי [ע"א 409/84 מדינת ישראל נ' ד"ר י' שגב, פ"ד מ(3) 706, 719
7 (1986)]. בהיותו כך, למומחה מטעם בית המשפט מעמד מיוחד בהליך המשפטי, וכך גם
8 לחוות הדעת המקצועית הניתנת על-ידו [ע"א 605/88 תבורי - בית חרושת למשקאות
9 קלים בע"מ נ' מעינות הגליל המערבי בע"מ, פ"ד מה(2) 1, 11 (1991)].
10
- 11 בית המשפט הוא הפוסק בעניין כוחה של חוות הדעת של המומחה "והוא הקובע מהי (34)
12 המידה, מהו האופן ומהו ההיקף של האימוץ על-ידי של האמור בחוות הדעת" [ע"א
13 402/85 רחל מרקוביץ נ' עיריית ראשון-לציון, פ"ד מא(1) 133, 139 (1987)]. במקרה
14 לפנינו, בית המשפט הוא הגורם המוסמך לקבוע מה הוא גובה הנכות הרפואית וגם הנכות
15 התפקודית, ולא רק. בית המשפט הוא הגורם הפוסק בשאלה אם קיים קשר סיבתי בין
16 התאונה לבין הנכות הקיימת, וככל שקיים קשר כזה, האם הוא קשר של גרימה או שמא
17 קשר של החמרה ובאיזה מידה.
18
- 19 הלכה פסוקה היא כי "לא בנקל יסטה בית המשפט ממסקנות הכלולות בחוות דעתו של (35)
20 המומחה הרפואי אותו מינה" [ע"א 9598/05 פלוני נ' חברת ביטוח "המגן" בע"מ
21 (28.3.2007), פסקה 7]. ואולם, כל נשכח כאמור, כי בית המשפט הוא הפוסק האחרון לעניין
22 הנכות הרפואית, כל שכן לעניין הנכות התפקודית [ע"א 16/68 רמת-סיב בע"מ נ' דרזי
23 עקרם, פ"ד כב(2) 164, 168 (1968)], וכי חוות דעתו ועדותו של המומחה מטעם בית
24 המשפט, אינן אלא ראיות מתוך מארג הראיות הכולל שקיים בתיק בית המשפט [ע"א
25 3212/03 יצחק נהרי נ' דולב חברה לביטוח בע"מ (24.11.2005), פסקה 6].
26
- 27 להתרשמותי מחוות הדעת של המומחה, שמורכבת מ-9 עמודים, היא מפורטת ומנומקת (36)
28 ולא נראית, בלשון המעטה, כחוות דעת שניתנה כלאחר יד. חוות הדעת עומדת באופן
29 מפורט על נסיבות התאונה וגם על הרקע הרפואי והבריאותי של התובע. בנוסף, לפני
30 המומחה עמד התיעוד אודות הטיפולים שקיבל התובע, וכן צוינו בה תלונותיו. לאחר כל

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

אלה, עמדה חוות הדעת על ממצאי בדיקת התובע על-ידי המומחה, הערכת הנכות הקיימת ולשאלת הקשר הסיבתי בין נכות זו לבין התאונה, ובשוליה, קיימת הפניה למאמרים הרלבנטיים.

(37) המומחה הסביר היטב בחוות דעתו את מסקנתו המקצועית ולמעשה, הוא ביסס אותה על 3 ראשים:

- האחד - הנטייה המשפחתית הראשונית (הנטייה הגנטית) להתפתחות הפרעת קשב וריכוז. בהקשר זה, אין מחלוקת, כי אחיו החורג של התובע (אחיו מצד האבא) סובל אף הוא מהפרעה זו.

- השני - תנאים סביבתיים, קשיים משפחתיים מתמשכים שעבר התובע מתחילת צעירותו, בעיקרם, היפרדות הוריו כ-3 שנים לאחר התאונה, מצב מורכב בבית, וכן מצב עכור, כפי שמסתמן, ביחסים בינו לבין כל אחד מהוריו. בהקשר זה, אין מחלוקת שהמשפחה נזקקה לסיועם של שירותי הרווחה [ראו תיק עב הכרס שהוגש לבית המשפט בנדון דנן ביום 28.5.2019], ואין מחלוקת שהתובע התקשה במסגרות חינוכיות רגילות ונזקק למסגרת חוץ-ביתית (פנימייה/הוסטל).

- השלישי - המומחה הסביר כי במקרים של חבלות ראש כזו שעבר התובע, שכיחות הפרעת הקשב אינה שונה משמעותית בהשוואה לילדים שנחבלו מסיבה אחרת כמו כוויות או פגיעות אורתופדיות אחרות ללא מעורבות הראש. עוד ציין המומחה, "מניחים שהנטייה להפרעות הקשב היא הגורם הראשוני לחבלה ולא להפך (מחקרים הראו שלילדים עם הפרעות קשב נטייה להיפצע יותר - להתפרץ לכביש וכו')".

(38) המומחה הוסיף בעדותו במשפט, כי אמנם יש מאמרים שלא מייחסים קשר בין טראומה בראש לבין התפתחות הפרעת קשב וריכוז, אך יש אחרים שכן יוצרים קשר אך במידה לא רבה, במובן זה שטראומה יכולה להעצים את מידת הסיכון להתפרצות ההפרעה, ולכן לדידו, הגון וראוי היה לייחס תרומה של התאונה להתפתחות ההפרעה אך לא כגורם

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

הבלעדי לה (שורות 24-33, עמוד 7; שורות 24-32, עמוד 8; שורות 27-32, עמוד 10; שורות 3-16, עמוד 11).

(39) ובכן, הסברו של המומחה אשר למעשה "מצניע" את הזיקה בין פגיעת הראש לבין הפרעת הקשב והריכוז כגורם סיבתי גרימתי וכי המטען הגנטי הוא המשמעותי - עורר אצלי קושי מסוים בשני משוורים. ראשית: אין תיעוד מעברו של התובע מלפני התאונה שמעיד על הפרעת קשב וריכוז. שנית: ההסתברות לפיה הפגיעה נבעה עקב ההפרעה ולא להיפך, אולי נכונה ככלל, אך לא במקרה לפנינו, שכן עת נפגע התובע היה בן 4 שנים!, כך שבין אם הוא סבל אז מהפרעה כזו ובין אם לאו, ספק רב (בלשון המעטה) אם ילד בגיל זה מודע לסיכונים מפני פגיעה, בכלל זה, סיכוני הכביש.

(40) על אף האמור, לאחר ששמעתי את תשובות המומחה לפני, נחה דעתי כי מסקנתו מאוזנת ומבוססת. אמנם כמעט ולא מאבחנים הפרעת קשב וריכוז בגיל הרך (וממילא אין תיעוד לקיומה של הפרעה כזו אצל התובע מלפני התאונה - שורות 13-17, עמוד 4), אלא רק מעל גיל 6 (שורה 26, עמוד 6), אך בעניינו של התובע היו גורמים סביבתיים נוספים, דומיננטיים, בראשם הגורם הגנטי שביססו את הנטייה הראשונית להתפרצות ההפרעה. לפי עדות המומחה (שורות 24-30, עמוד 7):

"הפוטנציאל להפרעת קשב. הפרעת קשב לא מתבטאת בגיל 4, אבל הפוטנציאל, הנטייה, אני קובע שכנראה הייתה קיימת לפני התאונה. זאת אומרת במידה מסוימת. עכשיו, כמו שאני אומר, בן אדם ספציפי שהוא כבר נמצא לפנינו בגיל 7 ויש לו הפרעת קשב וריכוז, קשה להגיד אם זה נגרם רק בגלל הנטייה הגנטית, גם בגלל הנטייה הגנטית וגם בגלל היריון בגיל צעיר, גם בגלל זה וגם התאונה, גם מצב משפחתי אחר שהיה בבית, יש המון גורמים סביבתיים וקשה לקבוע כמה התאונה תרמה"

(41) המומחה עמד בחוות דעתו, על כך ש"האב מדווח שעוד קודם לתאונה התגלעו קשיים בינו לבין אמא של [..התובע..] ושלמעשה לאחר התאונה הפסיק לגור בבית..." (סעיף 4). בעדותו בבית המשפט, הוא הסביר, כי "DISFUNCTION FAMILY" מהווה גורם סיכון להפרעת קשב וריכוז (שורות 17-18, עמוד 8), וכי "התרומה העיקרית להפרעת קשב וריכוז היא גנטית, לפי כל הספרות. יש מחלוקת אם זה 70% או 80%, אבל אין ספק

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

שהתרומה הגנטית היא התרומה העיקרית להפרעות קשב וריכוז" (שורות 10-12, עמוד 9). בהמשך העיד שוב ביחס למידת העוצמה של הגורם הגנטי (שורות 8-15, עמוד 10):

"אז מקובל שזה הגורם סיכון העיקרי. שוב, הספרות חלוקה אם זה 70% התרומה או 80%, אבל ההשפעה העיקרית, הנטייה העיקרית, ואנחנו רואים את זה בפרקטיקה כל יום, זה משהו שידענו מאז ומעולם כי במשפחה שיש ילד אחד בדרך כלל יש עוד ילד, זה נדיר שבמשפחה של חמישה, שישה ילדים, רק לאחד יש הפרעת קשב למשל, בדרך כלל יהיו לכמה. נדיר. לא, אני אומר שוב, בדרך כלל, בדרך כלל יש סיפור משפחתי"

בהקשר זה, לא הונחה תשתית מניחה את הדעת שיש בה להוכיח כי חלה בעניינו של התובע דוקטרינת "הגולגולת הדקה". לפי דוקטרינה זו, חייב המזיק לקבל את הניזוק כפי שהוא ולפצותו בגין כל נזק שנוצר בשל שילוב מעשה העוולה עם נתוניו המיוחדים [ע"א 8279/02 זאב גולן נ' עזבון המנוח דר מנחם אלברט ז"ל, פ"ד סב(1) 330 (2006); ראו גם: ד"נ 12/63 מואיס ליאון נ' משולם רינגר, פ"ד יח(4) 726 (1964)]. לגישת המומחה, כאמור, הנטייה הראשונית כאמור (המטען הגנטי) להפרעת הקשב הייתה קיימת אצל התובע עוד בזמן קרות התאונה אך היא אינה מתבטאת בגיל זה אלא בגיל מתקדם יותר, 6 ומעלה.

בכל אופן, גם אם שגיתי במסקנתי דלעיל, ובהנחה שהייתי מקבל את טענות התובעים ומגיע למסקנה לפיה התאונה היא הגורם להתפרצות הפרעת הקשב והריכוז אצל התובע, הרי בהינתן המצב המשפחתי המורכב והמאתגר כפי שעולה מהתיק החינוכי והרווחה שהוצג בבית המשפט ואשר מתייחס לתקופה מתמשכת (ראו גם עדות המומחה: שורות 17-27, עמוד 12), ובהינתן המטען הגנטי שממילא קיים, סביר ביותר שכל אלה החמירו את הנכות וזה מעמיד אותה על שיעורה כיום, כקביעת המומחה - 20%. לפיכך, בהעדר כלים מתמטיים לביצוע חלוקה ברורה בין הגורם לכאורה להתפרצות המחלה לבין התורמים להחמרתה, בכל אופן, נראה סביר שחלקה של התאונה בנכות הקיימת, הוא בכל מקרה 10%.

חיזוק לכך שאין מדובר בערכים מדידים, מפנה לעדות המומחה (שורות 7-12, עמוד 12):

"שוב אני אומר, בחומר הופיעו גורמי סיכון סביבתיים נוספים שלא ידעתי עליהם. אבל שוב, אני לא יכול להגיד באחוזים. אם היה לי מתמטיקה והייתי אומר "טוב אז נוספו עוד שני גורמי סיכון אז אני מוריד", אין לי, אין לי דרך.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

יש לי מספר גורמי סיכון אצל עידו. ואני לא יודע להגיד זה גרם לככה זה
גרם לככה. אז אני לא יכול להגיד שזה. זה נכון שבחומר שהבאת, ששלחתם
לי, הופיעו גורמי סיכון נוספים שלא ידעתי עליהם. כאילו בעיקר פרטים..."

הנכות הרפואית - סיכום

(44) לאחר כל אלה, שיעור נכותו הרפואית המשוקללת של התובע מועמד בזאת על 11%.

אומדן הנזקים

כאב וסבל

(45) בהינתן תאריך לידתו של התובע, מועד התאונה ובהתחשב במספר ימי אשפוזו (6 ימים),
מועמד בזאת גובה הפיצוי המגיע לו על סך (מעוגל) 26,600 ₪.

שאלות הנכות התפקודית והגריעה מכושר ההשתכרות

(46) התובע עודנו קטין. בעוד חודשיים ימלאו לו 18. דיון ההוכחות התקיים ביום 19.12.2019.
התובע לא הגיש תצהיר ולא העיד לפניי וטעמיו שמורים עמו. ברם, העדר העדות בנסיבות
העניין, יזקק לחובתו בהיבט הראייתי, כפי שיפורט בהמשך, בעיקר, בשאלת קביעת בסיס
השכר לצורך אומדן הפסדיו.

(47) אשר לסוגיית הנכות התפקודית, לא אחת נפסק, כי יש לדייק במינוחים ולהבחין בין הנכות
הרפואית לבין הפגיעה התפקודית, ובין אלה לבין הגריעה מכושר ההשתכרות [רע"א
8532/11 שוש כהן נ' עידו קרקובסקי (25.3.2012), פסקה 7], כאשר אין בהכרח זהות בין
הנכות הרפואית לבין הפגיעה התפקודית ובין אלה לבין הגריעה מכושר ההשתכרות של
הניזוק וייתכנו פערים ביניהן, אם למעלה ואם למטה [רע"א 2577/14 פלוני נ' המאגר
הישראלי לביטוחי רכב בע"מ (11.1.2015), פסקה 6].

(48) מלאכת האבחנה בין הנכות הרפואית לבין הנכות התפקודית קשה היא. עם זאת, כאשר
עסקינן בניזוקים שהם קטינים, חזקה כי שיעור הנכות הרפואית שווה לשיעור הנכות
התפקודית, או קרוב לכך [ראו והשוו: רע"א 5148/05 ליאור קוגלמס נ' אביתר לוי

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

1 (20.2.2008), פסקה 7; ע"א 9873/06 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' מיכל פפ (22.3.2009),
2 פסקה 7], שכן הנכות הרפואית היא הכלי המרכזי לחילוף הנכות התפקודית בעניינם של
3 קטינים [ע"א 7548/13 שפורן דיווי נ' זק תורגמן (27.1.2014), פסקה 4; ראו והשוו גם:
4 ע"א 7008/09 ג'אבר עדנאן נ' מוסבאח עבד אלקאדר (7.9.2010), פסקה 14].
5

6 אמנם התובע לא העיד לפני, אך לא מצאתי בנסיבות אלו לסטות מהחזקה הקבועה בדין (49)
7 שקובעת הלימה בין הנכות הרפואית לבין הנכות התפקודית, היות והראשונה היא הכלי
8 הדומיננטי והמרכזי לחילוף האחרונה. התובע עודנו מצוי במסגרת חוץ-ביתית (שורה 4,
9 עמוד 20) על כל הנובע מכך. הוא טרם התגייס לצבא, לא יצא לשוק העבודה, ונראה
10 שהמסגרת אשר משולב בה, מטבעה היא מסגרת קהילתית ותומכת שמקשה, בשלב זה, את
11 הקשיים התפקודיים אצל התובע, כך שקשה לעמוד מקרוב על קיומם או העדרם של קשיים
12 כאלה. למעשה, אין כלי לפני זולת הנכות הרפואית שניתן לחלץ ממנו את הנכות התפקודית.
13 בנסיבות העניין ומאותו טעם, סבורני כי גם קיימת הלימה מלאה בין שיעור הנכות
14 התפקודית לבין שיעור הגריעה מכוסר ההשתכרות.
15

16 לטעמי, שונה הדבר ביחס לרכיב בסיס השכר לצורך אומדן נזקי התובע. (50)
17

18 בנושא זה, טוענים התובעים, כי נגרמו לתובע נכויות משמעותיות בתחומי הנוירולוגיה (51)
19 והאורתופדיה. נכות משמעותית זו גורמת לו אובדן קשה ובלתי הפיך של כושר השתכרותו.
20 הקשיים הלימודיים עליהם עמד הנוירולוג עלולים לפגוע בעתידו התעסוקתי של התובע,
21 והקשיים הרגשיים עלולים לגרום לו דיכאון או חרדה ולפגיעה באיכות חייו. הפרעת הקשב,
22 גורמת לירידה בהישגיו הלימודיים ועלולה להשפיע על בחירת המקצוע שלו ועל מצבו
23 התעסוקתי בהמשך. התובע עותר לחישוב הפסדיו לפי השכר הממוצע במשק, ובהיותו
24 תושב העיר דימונה, הוא זכאי לזיכוי במס הכנסה בשיעור 12% ועד לתקרת זיכוי בסך של
25 1,555 ש"ח. לכן, לטענת התובעים, אין לנכות מס הכנסה מבסיס שכר זה.
26

27 אשר לתקופת השירות הצבאי, טוענים התובעים, כי לאור קביעת המומחה הנוירולוג, לפיה (52)
28 כתוצאה מפגיעתו הקשה וקשייו להסתגל למסגרות, לא כל שכן למסגרת צבאית נוקשה,
29 סביר להניח שהתובע לא ישרת בצבא. על כן, החישוב בתקופת השירות הצבאי יעשה לפי
30 הפסד התמורה של צרכי המחיה שמעניק הצבא ובסיס החישוב צריך להיות השכר הממוצע

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

- במשק ברוטו ללא ניכוי מס הכנסה. אומדן התמורה שמעניק הצבא על-פי החזקה שבפסיקה
הוא 70% מהשכר הממוצע במשק ברוטו, לכן התובע עותר לפיצוי בתקופת השירות הצבאי
בסך כ-250,000 ₪ (שמשקף שכר ממוצע 10,500 ₪, שיעור יחסי 70% ומקדם היוון ל-3
שנים). לאחר מכן, מגיל 21 ועד גיל הפרישה, זכאי התובע לפיצוי בגובה כ-587,000 ₪.
- (53) הנתבעים טוענים מנגד, כי אין לקבוע את בסיס השכר לצורך חישוב הפסדי השכר בעתיד
בהתאם לשכר הממוצע במשק. לאור נסיבות חייו של התובע, יש לייחס לתאונה רק 5%
נכות. התובע הוא צעיר-בגיר והחל לסלול לעצמו את נתיב דרכו המקצועית. לא נראה שהוא
יהיה בעל השכלה ולא נראה כי שכרו יהיה כגובה השכר הממוצע במשק, ולכן יש להעמיד
את בסיס השכר על שכר הנמוך מהשכר הממוצע במשק. התובע לא הגיש תצהיר ולא העיד
במשפט. הנתבעים מציעים פיצוי בסכום גלובלי שלא עולה על 50,000 ₪.
- (54) ובכן, ככלל, כאשר הניזוק הוא קטין קיים קושי ממשי לקבוע לאן פניו מועדות (מה הן
השאיפות שלו, סימני השכלה או הכשרה מקצועית שמבצבצים, וכו'). המלאכה עולה
בקושי שלה, כפונקציה הפוכה לגיל של הניזוק. על כן, חזקה מושרשת בפסיקתנו לפיה
כאשר הניזוק הוא קטין, ככלל, שכרו יחושב לפי השכר הממוצע במשק [ע"א 10064/02
"מגדל" חברה לביטוח בע"מ נ' רים אבו חנא, פ"ד ס(3) 13 (2005); ע"א 61/89 מדינת
ישראל נ' שלום אייגר, פ"ד מה(1) 580, 590 (1990)]. חזקה זו ניתנת לסתירה, אך
באמצעות ראיות ממשיות [עניין אבו חנא לעיל, עור 61]. הטוען לסתירתה, עליו להניח
ראיות בעלות משקל רב שמלמדות בהסתברות גבוהה על אי-התאמתה של אמת מידה זו
לקביעת בסיס השכר בנסיבות העניין [ע"א 6/08 רחמים ג'נח נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ
(29.3.2009)].
- (55) הנתבעים הניחו לפני בית המשפט את תיקו החינוכי של התובע וגם תיקו בלשכת הרווחה.
חלק מהחומר האמור מעודכן עד חודש יוני 2019. לפי התמונה המצטיירת, לדאבון הלב,
התובע לא הסתדר כלל במסגרות החינוך הרגילות. שהותו במוסדות החינוך האמורים הייתה
מלווה בריבוי אירועי אלימות והישגיו לא היו טובים. התובע הוצא למסגרת חוץ-ביתית
נוכח זאת ובהינתן מערכת היחסים המשפחתית המורכבת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

- 1 החומר שהוצג אינו מצביע על קיומן של שאיפות אצל התובע ללימודים כלשהם או
2 להכשרה מקצועית כלשהי, הן בעתיד הקרוב הן בעתיד הרחוק, שעה שתלמידים בגילו כבר
3 מתחילים לגבש שאיפות, חלומות ובעיקר לחתור להישגיות, בין בלימודים העיוניים או
4 המעשיים, גם אם הם נמצאים צעד אחד לפני גיוס.
5
- 6 לא רק שהתובעים לא הניחו לפני בית המשפט אינדיקציות אחרות שיש בהן להצביע על
7 כיוון מבצבץ כלשהו אצל התובע ללימודים או להכשרה מקצועית כלשהם, לרבות שירות
8 צבאי, אלא שכאמור, התובעים לא טרחו להגיש כל תצהיר מטעם התובע, והוא לא העיד
9 במשפט. היות התובע קטין וטובתו עומדת לנגד עיני בית המשפט, בית המשפט תהה
10 בסוגיית אי-ההעדה (שורות 11-20, עמוד 25):
11
- 12 "כבוד השופט חאג' יחיא: אלה עדיין. עורך דין XXXX, מדוע לא הוגש
13 תצהיר של התובע?
14 עורך דין XXXX XXXX: אני לא מעמיד ילד על דוכן העדים.
15 כבוד השופט חאג' יחיא: אוטוטו הוא מתגייס.
16 עורכת דין XXXX XXXX: אמרנו שהוא בוגר לגילו.
17 כבוד השופט חאג' יחיא: אוטוטו מתגייס, הוא 17 ומשהו אדוני.
18 עורך דין XXXX XXXX: מה הוא יכול לתרום? באמת מה הוא יכול לתרום?
19 המחלוקת בתיק הזה... המחלוקת בתיק הזה היא על שאלת הקשר הסיבתי.
20 זאת המחלוקת. מה הילד הזה יכול לתרום בשאלת הקשר הס... באמת. זאת
21 שאלה של מומחיות. שמענו את המומחה, אנחנו מכירים את הפסיקה ואני
22 לא חושב שהילד יכול לתרום פה משהו"
23
- 24 בכל הכבוד הראוי לעמדתו האמורה של בא-כוח התובעים (ראו גם סעיף 2 בסיכומי
25 התשובה מיום 26.4.2020), איני רואה עין בעין עמו עמדה זו. כזכור, במעמד הדיון, התובע
26 היה בן 17. לא הייתה כל מניעה להעדתו. אדרבא, לטעמי, יש לעדותו בנסיבות העניין,
27 משקל ראיתי כבד. מדובר בהליך שכל כולו סב סביב שאלת אומדן נזקיו, שחלק הארי בהם
28 מבוסס על הערכה, במובחן מסוגיות משפטיות או רפואיות שאף הן עולות בהליך.
29
- 30 אמנם עדות התובע-הניזוק אינה נדרשת כלל לבירור נסיבות התאונה (היה בן 4!), מה גם
31 שהיא אינה מתיימרת לתרום לבירור גובה הנכות הרפואית, אך לבטח היא רלבנטית ליתר
32 רכיבי הנזק. אומדן נזקים, מטבע הדברים, מבוסס גם על התרשמות בית המשפט מחומר
33 הראיות ובעיקר מהניזוק עצמו, גם אם הוא קטין, אחרת - מתייחס היה הדיון המשפטי ודי

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

היה בקביעת נוסחאות פונקציונאליות במחשב, הזנת נתונים לנוסחאות אלו, עיבודן ובכך
נאמד הנזק ותמה המלאכה.

(60) מכאן, הימנעות התביעה מהבאת התובע להתרשמות בית המשפט כאמור, ממצבו המנטלי, התפקודי, מגבלותיו, שאיפותיו וחלומותיו, נזקפת לחובת התביעה. חזקה על בעל דין שלא יימנע מהבאת ראיה שיש בה כדי לקדם את עניינו. משכך, בהימנעו של בעל הדין מהבאת ראיה כאמור, חזקה היא כי הבאת אותה ראיה הייתה פועלת דווקא לרעתו [ע"א 55/89 קופל נהיגה עצמית נ' טלקאר חברה בע"מ, מ"ד (4) 595 (1990); ע"א 641/87 זאב קלוגר נ' החברה הישראלית לטרקטורים וציון בע"מ, פ"ד מד (1) 239 (1990); ע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' סלימה מתתיהו, פ"ד מה (4) 651 (1991)].

(61) אשר לנושא השירות הצבאי, לא הונחו לפני בית המשפט על-ידי התובעים אינדיקציות משכנעות שמצביעות על כך כי סיכויי התובע להתגייס הם נמוכים מאוד או שמא הוא צפוי להיות פטור מגיוס (ראו והשוו עם עדות האב: שורות 6-17, עמוד 24). עצם קיומה של נכות, כל שכן כזו אצל התובע, לא נראה שהיא מונעת ממנו גיוס בתנאי שירות שיתאימו לצרכיו. ככל שהתובעים סבורים אחרת וטוענים לפיצוי בגובה 70% מהשכר הממוצע במשק [ע"א 357/80 יהודה נעים נ' משה ברדה, פד" לו (3) 762 (1982)], ראוי היה שהתובע יעיד במשפט, יבהיר את שאיפותיו וכוונותיו לרבות בשאלת הגיוס, ובכל מקרה לתמוך את טענתו בנדון דנן בנתונים מהצבא שלפיהם מיועדים לשירות צבאי אשר מצויים במצב דומה למצבו, לרוב הם יופטרו מגיוס. לפיכך, נדחית עתירת התובע לפיצוי בגין תקופת השירות הצבאי הצפוי.

(62) זאת ועוד, לאור האמור, אין בידי לקבל את עמדת התובעים לפיה יש לחשב את הפיצוי בגין גריעה מכושר ההשתכרות בהתבסס על השכר הממוצע במשק, ובאותה נשימה, אין בידי לקבל את הצעת הנתבעים לפיה הפסדו העתידי הצפוי של התובע הוא בסך 50,000 ₪ בלבד. הסכום שהנתבעים מציעים אינו משקף כלל את פוטנציאל הגריעה בשכרו של התובע בגין מומו. כל נשכח, עובדתית, התובע עודנו קטין ולכן גם אם נסתרת החזקה לעניין בסיס השכר הממוצע במשק ונמצא שיש לאמץ בסיס שכר שהוא נמוך יותר, ראוי וצודק כי הערך שייבחר ייטה כלפי מעלה ולא להיפך. הדברים יפים שבעתיים, לנוכח עדות הנוירולוג, לפיה: "...אבל שהקשיים הבולטים אני חושב שהם נשאים. זאת אומרת עדיין

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

- 1 [..התובע..] לצערנו בחר שנמצא בסיכון. לתעסוקה, להסתדר בחברה בהמשך" (שורות
2 33-31, עמוד 15).
- 3
- 4 לדעתי, סביר וראוי בנסיבות העניין להעמיד את בסיס השכר לחישוב הפיצויים העתידיים (63
5 על סך 8,700 ₪, שמשקף את ממוצע הערכים של השכר הממוצע במשק מצד אחד, ומצד
6 שני, השכר החציוני במשק.
7
- 8 השכר הממוצע במשק חושב לפי סך ברוטו 10,650 ₪ (סך נטו 9,800 ₪) כפי שפורסם על- (64
9 ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביחס לחודש ינואר 2020 (חודשיים לפני מצב החירום).
10 בית המשפט ער לכך כי נכון להיום, השכר הממוצע במשק עלה באופן משמעותי במהלך
11 תקופת החירום שנבעה עקב התפשטות נגיף הקורונה בישראל.
12
- 13 כך למשל: בהודעה לתקשורת של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מיום 4.8.2020, השכר
14 הממוצע למשרת שכיר במחירים שוטפים, עמד על סך 11,495 ₪. בהודעה מיום 2.7.2020,
15 השכר הממוצע כאמור עמד על סך 12,494 ₪. העלייה האמורה הוסברה בנתוני האבטלה
16 וההוצאה לחל"ת הגבוהים במשק נוכח מצב החירום, במובן זה, שככל הנראה, רוב
17 העובדים המובטלים ואלה שהוצאו לחל"ת, הם עובדים ששכרם נמוך מהשכר הממוצע
18 במשק.
19
- 20 חשוב להזכיר, כי בפסיקה שניתנה לאחרונה בבית המשפט המחוזי בירושלים (מפי כבוד
21 השופט א' דראל) [ת.א. 24237-02-15 פלוני נ' אלמוני (12.8.2020)], בית המשפט מצא
22 כי נכון להישען על השכר הממוצע בחודשיים שקדמו למצב החירום (סעיף 70).
23
- 24 אשר לשכר החציוני, הוא חושב במונחי ברוטו 8,000 ₪ [ראו והשוו: ת.א. (שלום - חיפה) (65
25 598-03-16 פלונית נ' הכשרה חברה לביטוח בע"מ (27.7.2020), סעיף 20; ת.א. (שלום -
26 ק"ג) 4750-12-16 ע"ב נ' אב"ז (30.6.2020), סעיף 42]. גובה השכר האמור במונחי נטו,
27 עומד על סך 7,600 ₪.
28
- 29 אשר לטענת התובעים לפיה אין לנכות מס הכנסה מבסיס השכר נוכח מקום מגוריו בעיר (66
30 דימונה - טענה זו לא הוכחה כדבעי שכן ראוי היה לצרף חומר ראיתי ברור ומבוסס שמוכיח

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

מה גובה הטבות המס ומשכן, ובעיקר, להניח לפני בית המשפט תשתית מניחה את הדעת שתראה מה הן שאיפות התובע ותכניותיו למדור בעתיד הקרוב או הרחוק.

(67) בהינתן כל האמור - לפי חישוב אקטוארי שמתבסס על 11%, מקדם היוון מתאים עד גיל 67 (החל מגיל 21), וכן מקדם היוון כפול (מעטה ועד גיל 21) - נפסק בזאת פיצוי בגין גריעה מכושר ההשתכרות סך (מעוגל) של 265,400 ₪.

זכויות סוציאליות

(68) התובע זכאי לפיצוי בגין הפסד זכויות סוציאליות בשיעור 12.5% מהפסדי ההשתכרות דלעיל. על כן, התובע זכאי לפיצוי ברכיב זה בתובענה, בסך של 33,200 ₪.

עזרת הזולת

(69) התובעים טוענים בין השאר, כי בעקבות התאונה, סובל התובע מבעיות קוגניטיביות והתנהגותיות קשות. לכן הוא זקוק להדרכה ודרכון ולמורה דרך לחיים ובכלל. צורך זה יגבר עם הגיל ועם ריבוי הצרכים, לרבות במשק בית, הסעות, קניות וכו'. לטענת התובע, בתקופת ילדותו, עול הטיפול נפל על הוריו עד שהחל ללמוד בפנימייה. הטיפול והסיעוד שהעניקו לו הוריו חורגים מהטיפול המוענק על-ידי בני משפחה במצבי חולי חולפים. בנוסף, סמוך לאחר התאונה ובמשך כל תקופת האשפוז, הוריו עשו לילות כימים ושהו ליד מיטתו. לכן, הוריו זכאים לפיצוי כמיטיבי נזק של התובע.

(70) ביחס לתקופת הנכות הזמנית למשך 3 חודשים, עותר התובע לפיצוי בסך 18,000 ₪. ביחס ליתרת תקופת העבר ועד היום, עותר התובע לפיצוי גלובלי בסך 30,000 ₪, ולעתיד, הוא עותר לפיצוי בסך 365,500 ₪ (שמשקף עזרה בהיקף 5 שעות שבועיות, עלות שעה 50 ₪).

(71) הנתבעים טוענים מנגד, כי הנכות הקלה ממנה סובל התובע לא מצריכה עזרה בבית, וממילא תביעתו בראש נזק זה לא הוכחה. בתקופה שבה סבל התובע מנכות זמנית, אמו לא עבדה והשגיחה עליו. בנוסף, נוכח מהות הפגיעה ושיעור הנכות שנקבע, לא מצדיקים פסיקת פיצוי לעתיד.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

1
2 לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים בנדון, ביחס לעבר - עסקינן בנזק מיוחד, ובהיותו (72)
3 כך, הוא טעון תימוכין בראיות של ממש, בין ביחס לשומת ההוצאות ובין ביחס לעצם
4 ההיזקקות לעזרת הזולת. עת נפגע התובע היה בן 4. דומה כי בגיל זה, השגחת ההורים
5 הרציפה היא מתבקשת, ללא כל קשר לפגיעה הגופנית בקטין. יותר מזה, האם לא העידה
6 במשפט, כמו גם התובע עצמו. אמנם אין מצופה מהתובע להעיד על התקופה עת היה בן 4,
7 6 או אפילו 10, אך לא ברור כלל מדוע לא העיד ביחס לתקופת הנעורים שלו (מגיל 14
8 ומעלה) והאם הוא נזקק אז והיום לעזרה מוגברת בתפקודו השוטף בחיי היום-יום.
9

10 עם זאת, ואף שאין נתונים ברורים ומדידים בעניין, מוכן אני להניח, כי נוכח מגבלתו (73)
11 הרפואית שעניינה הפרעות קשב וריכוז, התובע כן נזקק מטבע הדברים לסיוע מוגבר מצד
12 בני משפחתו, בלימודיו היסודיים ומילוי מטלותיו בהקשר זה. בנוסף, ביחס לתקופת
13 האשפוז בבית החולים עקב התאונה, סביר ביותר שהתובע היה נתון תחת השגחה מלאה
14 (24 שעות) של הוריו ביחד או לחוד, בבית החולים ולאחר מכן בבית, זאת למשך כל תקופת
15 אשפוזו על כל הטרחה שנובעת משהייה בבית החולים וכו'. בנוסף, יש בסיס סביר להניח
16 כי גם בתקופת החלמתו סמוך לאחר שחרורו מאשפוז, נדרשת דווקא ההשגחה הצמודה של
17 ההורים בבית, ולא באמצעות מסגרות החינוך לגיל הרך וכו'.
18

19 על כן, ביחס לתקופת העבר, נפסק בזאת פיצוי לתובע בסך 10,000 ₪. (74)
20

21 ביחס לעתיד, התובע כאמור לא העיד לפני. כלל לא ברור מה פוטנציאל היזקקותו לעזרת (75)
22 הזולת, זאת גם בשים לב לטיב נכותו בהתחשב בגילו כיום. מכאן, לא מצאתי לפסוק פיצוי
23 נוסף בראש נזק זה.
24

הוצאות רפואיות וניידות

25
26
27 התובעים עותרים לפסיקת פיצוי בסך 100,000 ₪. לדידם, הנוירולוג קבע שהתובע זקוק (76)
28 לטיפול ולמעקב אצל רופא שמתמחה בטיפול בהפרעות קשב וריכוז וכן לטיפול
29 פסיכותרפי. בנוסף, נגרמו וייגרמו לתובע הוצאות נסיעה לכל הטיפולים והביקורות
30 הרפואיות. התובע צירף קבלות חלקיות. עלות טיפול פסיכותרפי היא 300 ₪ פר-מפגש.
31

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

(77) הנתבעים לעומת זאת, סבורים כי אין לפסוק פיצוי עבור נסיעות והוצאות רפואיות ביחס לעבר או לעתיד, שכן התובעים לא הוכיחו את תביעתם בראש נזק זה, ולא הראו כל היזקקות לטיפולם, כל שכן, אלה שחורגים מסל הבריאות.

(78) לאחר שנתתי את דעתי לטיעוני הצדדים בנדון, ביחס לעבר, מדובר כאמור בנזק מיוחד אשר טעון הוכחה באמצעות ראיות של ממש. הקבלות שצורפו סכומן אינו עולה על מספר מאות בודדות של שקלים. בכל אופן, יש להתחשב בתקופת אשפוזו של התובע, וכן בתהליך המעקב הרפואי והשיקום שלאחר האשפוז, על הליווי וההוצאות הנובעות מכך (שורות 33-23, עמוד 20).

(79) ביחס לעתיד, התובע לא הראה רצף טיפולי כלשהו שיכול לבסס פוטנציאל ממשי להוצאות טיפוליות. עיקר החומר שהוצג הוא בתחום הרווחה. אין אינדיקציות לצורך בטיפולים מסוימים שאינם מכוסים במסגרת הרפואה הציבורית. טענת התובעים ביחס לעלות טיפול פסיכותרפי שהמליץ עליו המומחה, אינה נתמכת בראיה משכנעת.

(80) על אף האמור, הואיל והתובע עודנו קטין ומצוי במסגרת קהילתית תומכת בשלב זה, ולא מן הנמנע שצרכיו לטיפולים יתחדדו בעתיד הבא עם צאתו ממנה, נוכח המלצת המומחה בדבר הצורך בטיפולים פסיכותרפיים עתידיים, שמטבעם הם גם כרוכים בהוצאות ניידות, זאת בנוסף לקבלות שהוצגו ביחס לעבר, ועל מנת שלא תקופח זכותו של התובע בראש נזק זה, נפסק בזאת פיצוי בנדון בסך 10,000 ₪.

סיכום

(81) התביעה, אם כן, מתקבלת. הנתבעת 2 תפצה את התובע בגין נזקיו עקב התאונה, בסכומים הבאים:

- כאב וסבל - 26,600 ₪
- גריעה מכושר ההשתכרות - 265,400 ₪
- זכויות סוציאליות - 33,200 ₪
- עזרת הזולת - 10,000 ₪
- הוצאות רפואיות - 10,000 ₪

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

סך-הכל - 345,200 ₪

(82) הנתבעת 2 תשלם את סך הנזק, בצירוף הוצאות משפט וכן שכר טרחת עורך-דין בצירוף מע"מ כדין, תוך 30 יום, שאם לא כן, הסכומים האמורים יישאו הפרשי הצמדה וריבית ממועד מתן פסק הדין ועד מועד ביצוע התשלום בפועל.

(83) סכום הפיצוי המשולם, למעט הסכום המשולם עבור שכר טרחת עורך-דין והוצאות משפט, יופקד או יושקע לטובת הקטין בחשבון הנושא את שמו, תוך מתן הוראה שהכסף לא יוצא מהחשבון קודם להגעת הקטין לגיל 18, אלא אם כן, בית משפט מוסמך יורה אחרת קודם לכן. בא-כוח הקטין אחראי לביצועה של הוראה זו.

(84) בשים לב לסוגיות המשפטיות שעלו בפסק הדין, בית המשפט שוקל את פרסומו ללא פרטים מזהים. ככל שמי מהצדדים מתנגד לכך, יוכל להגיש את נימוקי התנגדותו לבית המשפט עד יום 10.9.2020. מובהר כי העדר התייחסות, תיראה כהעדר התנגדות.

זכות ערעור כקבוע בדין.

המזכירות - להודיע בהתאם ולשלוח לצדדים בדואר רשום.

הערה: פסק הדין ניתן ופורסם בדלתיים סגורות ביום 3.9.2020. לאור החלטתי בפסק הדין בדבר האפשרות לפרסומו, משלא הוגשה כל התנגדות לכך על-ידי מי מהצדדים, הוא מפורסם בזאת ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ב תשרי תשפ"א, 30 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 27873-08-15

מוחמד חאגי' יחיא, שופט

1
2
3
4